

Mattheus 7:1

“Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt”

Oordelen

1 hoe het niet moet 2 hoe God het doet 3 hoe het wel moet

Gemeente,

“Die’s gek”. “Da’s een stommeling”. Dat komt er soms zomaar uit. Dat kun je soms zomaar horen in de aula, de kantine of aan tafel thuis. Zo’n oneliner, zo’n oordeel over iemand. Soms nav iemands auto, of kleding, of kinderaantal. We zullen vanmorgen horen dat Jezus daar wel wat over te zeggen. Iets wat nog ver uitstijgt boven de gedachte die ook al waar is dat dat niet zo netjes en fatsoenlijk klinkt allemaal. En dat het anderen kan kwetsen en beschadigen, ook dat is waar. Maar wat Jezus erover te zeggen heeft gaat nog veel dieper en verder.

Dat staat allemaal nog steeds in het verband van die gerechtigheid waar het 14 dagen geleden over ging. Gerechtigheid, overvloediger dan die van de Farizeeën. Namelijk de gerechtigheid van Jezus Christus. Die in Hem is en die vanuit Hem van binnenuit liefde geeft tot Zijn geboden. Over die gerechtigheid zegt dan hoofdstuk 6 deel 1 dat die niet voor menseneer gedaan wordt. Giften geven, bidden, vasten, dat doen we wel, toch? Maar niet voor menseneer, maar in het verborgen. En hoofdstuk 6 deel 2 gaf aan die gerechtigheid is meer waard dan je aards bezit en de aardse dingen. Die is een grotere zorg dan de zorg voor je levensonderhoud. En hoofdstuk 7 laat weer een element horen van die overvloedige gerechtigheid. Namelijk wat dat inhoudt voor het oordelen.

Oordelen ligt hier heel dicht aan tegen veroordelen, afkeuren, afwijzen, vonnissen. Dan is uit de Bijbelse boodschap wel duidelijk dat als Jezus zegt: oordeelt niet, Hij het niet heeft tegen rechters of ambtsdragers. Die móeten wel oordelen. Een rechter kan en mag niet alles goedpraten en laten gaan. Moet vonnis uitspreken en iemand de vrijheid laten ontnemen. Een kerkenraad moet soms wel met pijn in het hart iemand afwijzen om belijdenis te doen, of voor een huwelijksinzegening. Altijd in de hoop en met het gebed dat dat tot inkeer mag leiden en tot een herziening van de afwijzing.

Jezus bedoelt ook niet, daar komen we later nog op, dat je iemand nooit mag aanspreken op zijn of haar gedrag, dat je alles goed moet vinden en er nooit iets van mag zeggen. De Bijbel heeft het vaak over om elkaar te vermanen en elkaar terecht te wijzen.

Maar wat bedoelt Jezus wel als hij zegt: “Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt?”

1 hoe het niet moet

Om te beginnen betekent dat dat je geen personen mag veroordelen, afwijzen. Wel iemands daad of iemands woorden, maar daarmee niet de persoon. En dat doe je juist zo makkelijk en snel. Je ziet of hoort iemand 1 keer iets doen en gelijk zeg je: Die is gek, dat is een stommeling. In plaats van de ene daad, betrek je het gelijk op de hele persoon. In plaats van: dat is een gekke daad, zeg je: hij is gek. In plaats van: dat is één stomme beslissing zeg je: hij is stom. Maar wat weten wij daarvan? Wij kennen iemands hart niet. Waarom deed hij het? Welke bedoeling, welk motief, welke oorzaak? En wat wij ook niet kunnen zien: hoe is hij eronder achteraf? Misschien wel een hart vol spijt en berouw, een hart vol zuchten om vergeving. Maar dat zie je als mens meestal niet. Wat zouden wij als we zo oordelen gezegd hebben van David toen hij overspel deed met Bathseba en Uria liet vermoorden? Wat zouden wij geoordeeld hebben over Petrus die driemaal vloekend zijn Heiland verloochende? We zouden denken: onbekeerde personen zeg, David is een overspeler en Petrus een vloeker. Maar: God wist en zag het berouw achteraf. Of dat we als we van één persoon, bijv een Marokkaan, iets horen of zien, we gelijk zeggen: ál die Marokkanen....

Ten tweede betekent niet oordelen ook: dat je iemand er niet op aan blijft kijken als hij berouw heeft getoond en om vergeving heeft gevraagd. Wat doe je dat makkelijk: je vergeet het zomaar niet dat hij toch vroeger en ooit eens een keer..... Je wilt en kunt het eigenlijk niet vergeten, je blijft er hem in gedachten mee aanspreken: oordelen.

Ten derde betekent het ook: niet hoogmoedig iemands doen en laten veroordelen. Zo'n woord als gek of stommeling geeft eigenlijk altijd al aan dat je denkt: zo ben ik niet, zo iets zou ik nooit doen. Je denkt eigenlijk bij jezelf: 'ik snap niet dat iemand zo iets doet, dan ben je echt niet goed bij je verstand.' Hoogmoed. Blindheid voor je eigen hart vol wanbedrijven. Je denkt er dan vaak bij: eigen schuld. Hij moet er zelf maar op opdraaien.

Dat gaat ten vierde nog al eens samen met de houding dat we in vers 3 tot en met 5 aantreffen. Over balk en splinter, straks nog meer daarover. Maar dat is de houding dat je streng kunt zijn voor een ander, direct je oordeel klaar, en mild en vergeeflijk voor je zelf. Bij jezelf heb je altijd wel een verklaring achter de hand, een vergoelijking. Maar bij een ander is het direct pats boem, klaar. Dat gaat nogal eens samen op. Dat kunnen psychologen u wel vertellen. Iemand die eigenlijk zichzelf zou moet aanpakken, maar dat niet doet, en als reactie of frustratie daarover anderen hard aanpakt. Dus als je zo makkelijk een ander afserveert, kijk dan eens heel eerlijk naar binnen: is dat soms een teken dat ik mezelf eigenlijk onder handen moet nemen maar dat niet doe.

Jezus zegt: oordeelt niet. Oordeel de persoon niet, blijf hem er niet op aankijken, doe niet uit de hoogte alsof je zelf nooit zo iets zou doen, wees niet soepel voor jezelf, terwijl je hard voor een ander bent.

Oordeelt niet. Zo moet het niet! Laat het maar als een schijnwerper over ons leven gaan vanmorgen. Ben ik iemand die zó en zo makkelijk oordeelt? Hoe vaak doe ik dat, hoe makkelijk doe ik dat? Met een leraar, een leerling, met je ouders, of met één van uw kinderen, met een ander gemeentelid, een collega?

Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt. Want met het oordeel waarmee gij oordeelt zult gij geoordeeld worden. Dus: zoals jij anderen oordeelt, zo zal God jou oordelen. Stel je voor dat God zo zou doen! Als Hij mij één daad en één woord ziet en hoort zeggen van zonde en onbekeerdheid dat God dat direct op mijn hele persoon bij betrekken. Je hebt één keer gezondigd, dus je doet en wilt niet anders: onbekeerd. Stel je voor dat God zo zou oordelen. Je zondigt één keer, dus je bent nog onbekeerd. Dat God niet zou willen vergeten en altijd terug zou blijven komen op elke zonde van je. Dat God het altijd zou blijven ophalen, maar toen en toen en daar en daar. Stel je voor dat God zou zeggen: eigen schuld, je draait er zelf maar voor op. Stel je voor dat God u/jou/mij zou oordelen zoals u/jij/ik anderen oordeelt. Als één familielid goddeloos is, dat Hij gelijk heel de familie, met jou erbij zou afschrijven. Zou je niet bidden: O HEERE treedt niet met mij in het gericht? O HEERE, ontferm U en wees mij genadig. O HEERE, wees barmhartig over mij.

En als je zelf puur zo oordeelt, zo personen oordeelt, uit de hoogte, ja dan is dat het bewijs dat je zelf geen genade kent. Dat je zelf niet weet wat barmhartigheid van God is. Dat je zelf niet hebt leren kennen hoe God oordeelt. Want God oordeelt zo anders.

2 hoe God het doet

God, de Enige Die mag oordelen. Als onze Schepper, Die ons alles geeft, aan wie we alles te danken hebben. Dus hij is ook bevoegd om onze Rechter te zijn. Hoe oordeelt Hij? Precies anders dan wij dat zo makkelijk doen. Want wij oordelen van één verkeerde daad de hele persoon. Hij heeft één keer dat gedaan dus.. en heel de persoon is afgeschreven. Maar God oordeelt andersom: Hij heeft zoveel keren dat gedaan en toch.....toch neem Ik zijn persoon aan. Wij gaan van één misdaad naar de hele persoon toe om die te veroordelen. God gaat van vele, van miljoenen misdaden naar de hele persoon toe om die vrij te spreken. Zo oordeelt God! Niet: één zonde en dus veroordeeld, maar vele zonden en toch vrijgesproken. Zo is onze God!

Hij zegt niet: eigen schuld, je draait er zelf maar voor op. Nee, Hij zegt: Ik maak jouw schuld, jouw eigen schuld, tot Mijn schuld. Zo is Jezus gekomen en door het leven gegaan. Met mijn schuld die Hij Zich Eigen gemaakt had. Met schuld van anderen. Overgenomen schuld, op Zich genomen schuld. Dat is Gods barmhartigheid. De Vader geeft Zijn Zoon voor schuld van anderen. En de Zoon neemt de schuld van anderen op

Zich. Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt. Zo is onze God!

Daarom is er vergeving van schuld. Vergeving van schuld waardoor schuldigen wordt aangenomen. Waardoor schuldigen worden vrijgesproken. En dan zien we hoe dat is, hoe God oordeelt: Hij oordeelt de zonde, Hij veroordeelt die. God oordeelt de zonde vreselijk. Zijn toorn tegen de zonde is zo groot, zo groot. Zonde tegen Hem begaan, de hoogste Majesteit daar toorn Hij zo tegen dat de eeuwige straf daarop staat. Daarom eist Zijn gerechtigheid dat het grootste kwaad, zonde, tegen de hoogste Majesteit begaan, ook met de grootste, dat is eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft wordt. God oordeelt de zonde. Maar zondaren neemt Hij aan en spreekt Hij vrij. Want Zijn toorn was zo groot dat eer Hij Die ongestraft liet blijven, aan Zijn geliefde Zoon gestraft heeft aan het kruis. God is barmhartig voor zondaren. Hij wil vergeven. Zondaren aannemen en vrijspreken. Hij wil zonden vergeven, niet één keer, maar 1000 en 1000 keer en nog veel meer, eindeloos. Al waren uw zonden als scharlaken, zo fel, zo scherp, zij worden als witte wol. Zo is onze God!

Daarom de nodiging: kom tot Christus. In Hem vergeeft God. Oordeelt Hij met vrijspraak. Belijdt je zonden toch. Wat houdt je tegen, wat zou je tegenhouden met zo'n God? Hij vergeeft. Van harte en graag. En daarom wil Hij je ook tot schuldbelijdenis brengen. Daarom geeft God Zijn wet, daarom geeft Hij Zijn Evangelie, spreekt Hij door je geweten, daarom zet Hij je soms stil door gebeurtenissen. Om je tot schuldbelijdenis te brengen, om je je zonden te leren zien en belijden.

En dan vergeeft God en Hij komt er nooit meer op terug. Hij vergeet ook. Dat kun je zelf niet, je blijft er soms aan denken. En dat is goed. Maar je blijft er soms ook door aangevochten worden en betwijfeld worden, en dat is niet goed. Want God komt er nooit meer op terug. Zo ver het west verwijderd is van het oosten, in de diepten der zee, achter Zijn rug geworpen. Nooit meer. U weet dat wel hoe dat gaat onder ons. Als u mij vandaag een klap in mijn gezicht zou geven en u vraagt vergeving, het spijt u, en morgen doet u het weer, dan denk ik direct: da's de tweede keer al. God niet. God is vergeten wat Hij heeft vergeven. Voor God is elke zonde die je belijdt de eerste. Van de vorige weet Hij niet meer.

Zo oordeelt God. Barmhartig voor zondaren. Vele duizenden zonden, en toch neemt Hij de zondaar aan.

Of, en God is de Enige die dat doen mag, of God wijst zondaren af. Hij veroordeelt. Zondaren die deze barmhartigheid versmaden. Die deze barmhartigheid niet tot toevlucht nemen, maar afwijzen. Als je dat volhoudt dat komt er een moment dat God je afwijst en veroordeelt.

Met een eeuwig vonnis. Een onherroepelijk oordeel. Voor eeuwig te laat.

3 hoe het we moet

Kent u God? Deze God, Die oordeelt in barmhartigheid? Die mij, een mens met duizenden, miljoenen zonden toch vrijspreekt in barmhartigheid van Christus? Kijk, dan word je zelf ook barmhartig. Dan ga je leren hoe te oordelen. Dan gaat je hardheid smelten en barmhartigheid gaat regeren. Dat is ook een element van bekering. De oude mens van harde oordelen gaat afsterven en de nieuwe mens van barmhartigheid gaat opstaan. Dat is het begin van de strijd. De strijd tussen vlees en Geest, oude mens en nieuwe mens. Waarin ik hoe langer hoe meer Jezus nodig heb en krijg. En hoe meer ik zelf Zijn barmhartigheid zie en doorleef hoe meer de Geest wint, en hoe verder ik van Jezus' barmhartigheid afsta en weg dwaal, hoe harder ik weer word naar anderen.

Kijk, dan leer ik anderen aanspreken, maar anders dan eerst. Niet om hen af te schrijven en neer te sabelen of in een hoek te zetten, maar om hen te behouden. Want kijk, niks zeggen als ik iemand zie of hoor zondigen, dat is onbarmhartig. Doen alsof mijn neus bloedt en me ervan afmaken dat is onbarmhartig. Als ik zie of hoor dat iemand op wintersport ga en ik zie of hoor dat zijn remmen van de auto niet deugen.....en ik zeg niks, dat is onbarmhartig. Dat is hard en liefdeloos. Iemand aanspreken dus. Want anders dwaalt hij steeds verder van de Heere af en vandaan, anders kan hij voor eeuwig van God wegdwalen. En wetende de schrik des Heeren wil ik dat niet en wil ik dat voorkomen. En gedrongen door de liefde van Christus wil ik zo graag anderen terug doen keren tot Hem. Dat is toch zo: hoe meer je zelf van Jezus' barmhartigheid hebt leren leven, hoe barmhartiger jezelf wordt naar anderen toe. Hoe meer je verlangt naar moed en vrijmoedigheid om dat te durven. Dat herkent u wel.... Toch? Die strijd. Zalig zijn de barmhartigen want hun zal barmhartigheid geschieden.

Hoe dan? Nou, daarover sprak Jezus dat voorbeeld van die splinter en die balk. Stel, je ziet bij een ander iets in zijn of haar oog. Een klein stofje, vuiltje, zeg: een splinter. En je wilt die weghalen. Maar je hebt zelf iets veel ergers en groters in je oog, zeg een balk. Dan kun je toch niet zien waar die splinter bij de ander precies zit? Als je eerst die balk uit jouw oog haalt zie je tenminste scherp om die splinter bij de ander er goed uit kunnen halen.

Nou is dat natuurlijk beeldspraak. Want een balk kun je niet in je oog hebben, die past er niet in. Het gaat om de bedoeling. Voor je zonden bij een ander gaat aanwijzen en aanspreken, kijk eerst naar jezelf. Maak je eerst druk om je eigen zonden en je eigen gebreken. Anders lijk je wel heel stipt en precies te zijn en lijk je wel op te komen

voor Gods rechten en geboden, maar is het pure huichelarij, toneelspel. Als je echt op komt voor Gods geboden en rechten, dan begin je wel bij jezelf. Dan begin je wel bij jezelf. Haal eerst de balk uit uw ogen weg. Want zo gaat dat in de genade. Je gaat steeds meer je eigen zonden zien. Je krijgt steeds meer last van je eigen zonden.

Je krijgt steeds scherper zicht op je eigen zonden. Iemand vergeleek het eens met een kamer vol troep, alleen maar troep. Helemaal donker. Dan komt er steeds iemand de kamer binnen die twee dingen doet. Hij neemt troep mee en hij doet het licht wat feller aan. Zo gaat dat in je leven, de kamer van je leven, duisternis en vol troep van zonden. Totdat God in die kamer van je leven komt en het licht een beetje aandoet. Je ziet wat zonden, grove zonden, en in Gods kracht bestrijdt je ze, haal je ze weg. Dan doet God het licht weer wat feller aan. Hij haalt weer wat weg en doet het licht weer wat feller maken. Wat gebeurt er? Er ligt steeds minder, maar je ziet steeds meer. Je ziet steeds meer in je leven. En je krijgt er steeds meer last van. Als een balk. Want God is zo goed en heeft al zoveel en zovaak vergeven en toch zondig ik nog. En God heeft zo barmhartig Zijn Zoon gegeven Die Zijn bloed gaf, en toch zondig ik nog. Je ziet steeds meer zonden en vind ze steeds erger.

In vergelijking daarmee heeft die ander maar splinters. Wat ik aan de buitenkant van hem zie en hoor is veel netter dan bij mij van binnen. Van een ander zie ik alleen de buitenkant van de groencontainer, maar bij mezelf van binnen met al zijn stank en vuil. En zo word ik barmhartig als ik een ander aanspreek.

Ik besef: ik zou het zelf ook hebben kunnen doen en nog veel erger. Dat verandert de toon als je een ander aanspreekt. Niet uit de hoogte, maar uit de diepte. Het is alleen genade als ik nooit iemand metterdaad heb verkracht vermoord, enz.

En ik schrijf de ander niet af als persoon, maar ik spreek hem aan op zijn daden. Ik hoorde hem vloeken, of miste hem in de kerk, of zag hem iets wegpakken. En ik vraag eerst eens: waarom was dat, waarom deed je dat, hoe kwam het?

En ik zou hem zo graag tot inkeer zien komen. Horen vragen naar barmhartigheid bij God. Al heeft hij iets vreselijks gedaan, kwam hij er maar mee bij Jezus terecht.

Niet oordelen, maar aanspreken, terechtwijzen. In nederigheid, bewogen. Verlangend dat het iemand tot ware barmhartigheid mag brengen in Christus. Wat een oefening in Jezus' leerschool. Wat een levenslange les aan Zijn voeten. Wat een strijd.

Dan zegt Jezus in vers 6. Werpt het heilige niet voor de honden en werpt uw parels niet voor de zwijnen. Die woorden krijgen in dit

verband ook hun juiste uitleg. Want als ik een ander vermaan, aanspreek en ik wijs hem op de Heere Jezus, dan is dat een parel, iets heiligs. Nou kan het voorkomen dat iemand daar zo averechts op reageert. Dat hij of zij nog erger en nog spottender verder gaat. De vermaning vertrapt, zoals een varken een parel vertrapt want hij ziet er de waarde niet van. En mij aanvliegt en wat aandoet. Dan kun je beter niets zeggen. Wat vraagt dat wijsheid: wanneer is dat moment? Bij wie is dat zover? Maar....en dat is de toetssteen: dat doet mij dan zo'n verdriet. Dan denk ik niet: gelukkig, dat tref ik, maar ik huil van binnen: helaas, het is zo jammer. Het ergste zou nog niet zijn dat ze mij aan zouden vallen, want dat heb ik over voor de Heere en Zijn Naam, maar dat zij hun zonde nog groter zouden maken. Dat valt zo zwaar: op je werk, op school, in je familie, in gezin. Je kunt er niks of niks meer van zeggen, want je maakt het alleen maar erger, soms bij je eigen kind. En je lijdt eronder. En je bidt des te meer. Want God maakt honden tot lammeren en zwijnen tot schapen.

Trouwens, hoe reageer ik zelf als ik aangesproken wordt? Door mijn kinderen, door je ouders, door een gemeentelid, familielid? Of heb ik mijn woordje wel klaar; och man, kijk eerst eens naar jezelf voor je je over mij drukmaakt. Of heb ik mijn woordje klaar: och man, er zijn wel die het veel bonter maken, begin daar maar eens mee. Of: Vind ik dat een parel die ik opraap en bewaar en goed naar kijk. Bedankt, het zou heel goed kunnen dat je gelijk hebt en je overdenkt het voor Gods Aangezicht.

Amen